

С. І. Дорошенко,
аспірант кафедри страхування,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ІРО ЯК МЕТОД ФІНАНСУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ КОМПАНІЙ

ІРО (initial public offering) у перекладі — це первинна пропозиція акцій компанії. Цей механізм залучення капіталу має низку переваг для компанії і є досить актуальним у наш час. Основні з яких це залучення нижчого по вартості довгострокового капіталу для фінансування організації та реалізації її стратегічних планів, отримання публічного статусу та впізнаваність бренду на ринку, отримання конкурентних переваг, а також докорінна зміна бізнес-процесів та самої «філософії» бізнесу.

Щоб ефективно провести ІРО, акціонерному товариству та оптимізувати власну структуру капіталу потрібно врахувати наступні фактори:

Розмір розміщення. Розмір розміщення визначається вибором емітента. Чим вище плановий об'єм залучення, тим більше вірогідність, що розміщення здійснюватиметься на майданчиках розвинених країн.

Цільова база інвесторів. Часто специфіка діяльності компанії не усім інвесторам може бути зрозуміла, що відповідно відбивається на оцінці компанії.

Законодавство. Важливим при виборі біржі є національне законодавство, яке багато в чому грає стимулюючу роль у розвитку вітчизняного фондового ринку, захисті національних компаній, проявляє ліберальність по відношенню до іноземних інвесторів і компаній-емітентів.

Витрати. Як правило, для багатьох компаній, особливо не дуже великих, вартість розміщення має істотне значення.

Історичний досвід. До цього критерію відносяться напрями розвитку фондових бірж у різних країнах (галузева специфіка), їх розвиненість, прийняті правила ділового обороту і тому подібне.

За оцінками експертів, якщо розмір розміщення перевищує 5—10 млн доларів США, то розміщення потрібно здійснювати на міжнародних фондових ринках. Найбільш популярними за період дебюту українських компаній на міжнародних ринках капіталу стали Варшавська, Лондонська та Франфурська фондові біржі.

Розглядаючи внутрішній фондовий ринок, крім низької ліквідності потрібно також зазначити його малий обсяг як у кількісному, так і в якісному аспектах. Але в контексті нових ринкових перетворень, що закладені Програмою розвитку фондового ринку України на 2011—2015 рр. (далі Програма) метою даної програми є підвищення захисту прав міноритарних акціонерів та формування конкурентоспроможності фондового ринку України шляхом поступового скорочення спекулятивних дій на ринку та зростанням сегменту довгострокових інвестицій. У напрямку IPO Програма передбачає введення на вітчизняному фондовому ринку інструменту міні-IPO для забезпечення потреб у капіталі малих та середніх акціонерних товариств капіталізацією у межах від 10—30 млн євро.

Структура інвесторів для компанії має дуже важливе значення, оскільки інституційні інвестори, портфельні та спекулятивні мають різні інвестиційні горизонти. Стратегічні посилюють стабільність котирувань, а спекулятивні їх ліквідність.

Процес реалізації IPO для компанії є затратним не тільки у площині часу, але й виходячи із розміру фінансових ресурсів необхідних для покриття витрат на різних етапах підготовки. Самі витрати змінюються залежно від самого емітента, його готовності до IPO, вибраної фондової біржі та загальної кількості учасників процесу первинної публічної пропозиції.

Вибираючи біржу, компанія враховує історію конкретного фондового ринку, тим більша ймовірність точніше знайти аналогічну компанію для аналізу.

Розглядаючи сьогоднішня IPO, для українських компаній відзначимо те, що не зважаючи на свою молоду історію (перше українське IPO було у лютому 2005 р.), компанії, що виходили на міжнародні ринки, змогли досягти значних результатів, що саме головне не тільки вдало розмітитися на ринку, але наростити котирування на власні акції.

Потрібно відзначити лідерів по зростанню капіталізації Astarta Holding (+304 %) і Kernel Holding (+261 %), обидві торгуються на Варшавській фондовій біржі, а також Ferrexpo (+206 %), Миронівський Хлібопродукт (+127 %) що розмістився на головному ринку Лондонської фондової біржі.

Аналізуючи сучасний стан розвитку процесів IPO, слід сказати, що, як показують дослідження «Ернст енд Янг», світові показники ринку IPO стрімко зростають завдяки великим трансакціям на ринках, що розвиваються. Висновки звіту «Глобалізація» на основі міжнародного дослідження тенденцій у сфері IPO

вказують на наступні тенденції у сфері IPO за перший квартал року:

—на фондових ринках зареєстровані відмінні показники ліквідності;

—ринки, які розвиваються, демонструють активні темпи зростання;

—зростає конкуренція між світовими фондовими біржами;

—на місцевих біржах активно проходить публічне розміщення акцій великих компаній;

—значно зросла кількість альтернативних джерел фінансування, зокрема з'явилися фонди прямих інвестицій.

Розвиток української економіки сприяє зацікавленості міжнародних інвесторів в участі у нових українських IPO. Для страхових компаній IPO може стати альтернативним шляхом збереження впливу на страховому ринку, з іншого боку, компанія після проведення IPO сама може стати центром такої консолідації. Шлях до публічності вимагає прийняття складних рішень, але це шлях якісно та кількісно нових і системних перетворень.

УДК 33.360

Н. І. Дучинська,

д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри економічної теорії,

О. В. Фіногеева,

викладач кафедри економічної теорії,
Дніпропетровський національний університет
ім. Олеся Гончара

ІНСТИТУЦІЙНЕ ОНОВЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Подальший посткризовий розвиток економіки України та укріплення її конкурентоспроможності на світовому ринку вимагає масштабного інноваційного оновлення всієї економічної системи. Програми модернізації реального сектору передбачають зміни в структурі економіці, в сфері державного управління, а також відтворення нової інституційної моделі економіки.

Нова інституційна будова економічної системи зумовлює появу сучасних інституцій, які б забезпечували ефективність дії певних фінансових механізмів та налагоджували повноцінну роботу фінансового ринку.